

SEMA ASLAN • Dünyanın Kasım'a Görünüşü

SEMA ASLAN 1978, Berlin doğumlu. Sosyoloji ve iletişim okudu, gazetecilik yaptı. *Benim Kitaplarım/35 İsim 35 Kütüphane* isimli söyleşi kitabı 2009'da Doğan Kitap'tan; *Kozalak* isimli romanı 2012'de İletişim Yayınları'ndan çıktı. 2017'de yayımlanan *Şehrin Göbeğini Bulamıyorum!* (İletişim Yayınları) adlı çocuk kitabı, aynı yıl uluslararası çocuk kütüphanesi Internationale Jugendbibliothek'in süreli yayını olan *White Ravens* kataloğuna seçildi. *Topur'daki Dünya* (2019) ve *Galiba Hışırıyorum!* (2020) İletişim Yayınları tarafından yayımlanan diğer çocuk kitaplarıdır.

İletişim Yayınları 3022 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 534

ISBN-13: 978-975-05-3115-6

© 2021 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2021, İstanbul

EDITÖR Duygu Çayırıcıoğlu

KAPAK ve KAPAK ILLÜSTRASYONU Seda Mit

UYGULAMA Hüsni Abbas

DÜZELTİ Büşra Bakan

BASKI Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 45030

Litros Yolu, 2. Matbaacılar Sitesi, B Blok, 6. Kat, No: 4NB 7-9-11
Topkapı, 34010, İstanbul, Tel: 212.613 38 46

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırım Caddesi, Gelincik Sokak,
Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

SEMA ASLAN

Dünyanın Kasım'a Görünüşü

“Mecburiyet yazdırır ve söyletir.”

– PÜLÜMÜRLÜ İBRAHİM, 1947

Kasım, yağmurdan korkar. Korktuğunu hem bilir hem bilmez. “Yağmurun neyinden korkuyorsun?” diye soran olursa, “Yağmurdan korkmam elbet, neyinden korkacağım,” der. Öyle ya, yağar yağar durur. Ama olur da durmazsa? Aşındırasıya, boğasıya yağarsa? Kimin gücü yeter durdurmaya?

O gün işte öyle, deli gibi, gözü dönmüş akarıyla herkesi süpürüp atmaya niyetli yağıyordu. Ata dede toprağı dinlemeden, içinde biriktirdiğı ne varsa kusuyor, kustukça rahatlayacağına tetikleniyordu. Her bir bulut canlanmıştı. Her bir bulut, akmak için varını yoğunu ortaya koymuştu. Şehir tekne olsa, saniye dinlenmeden bağrından kova kova su boşaltırlar; o derece. Akli olan ayağının ucunu eşikten göstermez. Bağırardan su boşaltanlar hariç. Onların gözleri kara, halleri coşkuludur. Kedinin kuru yaprakla oynaması gibi oynarlar canlarıyla. Bir caka, bir fiyaka bu esnada! Arada bir durup, gökyüzüne sövdükleri bile olur.

Yağmurdan korkan Kasım'ın aklıysa, bir süredir başında değildi. Havanın renginden, kokusundan şüpheye düş-

meden (“İki saat önce günlük güneşlikti babam, ne bileyim ben?”), Nurcan’la ikisi bindiler feribota – Kartal’a geçecekler. Daha feribot iskeleye yanaştı, hava döktü. Kıyısına sokulacakları yer bulana kadar su içinde kaldılar. Islanmadık ne don ne atlet, cıcıkları çıktı. Kasım, dönüp Nurcan’a baktı. Kıvrıkcık saçları ensesine yapışmış. Ensesi terler Nurcan’ın, elinde hep ufak bir bez ensesini, boynunu silmeye. Teri yağmur suyuna karışmış. “Geceleri de böyle cıbıldak tere batıyor, sanki uyku arasında suya dalıp çıkıyor,” diye geçirdi içinden Kasım. Hemen sonra da kendine kızdı. “Kasım,” dedi, “senden adam olmaz.” İlle birlikte gideceğiz diye tutturmuştu. “Sen bir git, bir görüş öyle,” diyordu Nurcan. “Neyini görüşeceğim? Ev var, iş var, gidip oturalım işte.” Halbuki Nurcan’ın gönlü istemedi mi bütün işleri ters giderdi Kasım’ın. “Yüzüne kızayım, sen sebepsin, doğru giden iş bile senin gönülsüzlüğünden eğri oluyor diyeyim,” diye düşünürken, bir araba durdu önlerinde. Feribottaki yolculardan biriymiş, “Nereye gideceksiniz ağbi, var mı beklediğiniz?” diye sordu. Söyleyince, “Yakın yermiş zaten, atlayın haydi,” dedi. Artık dediği gibi kendi de Cevizli’den mi geçecekti yoksa hallerine acıdı da hususi onlar için mi oraya çevirdi yolunu, belli değil. Kim olsa acırdı hallerine. Belki en çok da Nurcan’a. Üstüne tiril tiril giyinmişti. Neredeyse sele kapılacaklar, daha hâlâ elindeki bezle yüzünü gözünü siliyor, çaputtan umudunu kesmiyordu. Bindiler tabii arabaya, “Ya n’apacağız?” diye kendi kendini cevapladı Kasım. “Koltuklar da ıslandı kardeş,” dedi Nurcan. Yağmur damlaları – artık damla denirse onlara, kaportaya hızlı hızlı, pat pat pat vuruyordu. Adam sileceklerin arasından güçbela yolu seçmeye çalışıyordu. Nurcan’ı duydu duymadı; bir şey demedi, gözünü yoldan ayırmadı hiç. Kasım ön koltuğa, şoför yanına oturmuştu. Az soluna dönüp Nurcan’a baktı. “Yahu Nurcan, sudur su! N’olacak?” dedi. Nurcan başını çevirdi. Elindeki

bezle camın buharını sildi. Tersinde kalıyordu, Kasım sildiğini görmedi ama gırç gırç ses geldi camdan. Boynu ağrıyla önüne döndü tekrar. Belki bir çeyrek saat geçti geçmedi, “İnsan, insanlıkları olmayınca, olmuyor. Ama insanlıkları olunca, senin gibi... Atlayın demesen, belki biz daha bekliyorduk orada,” dedi, laf olsun diye. “Zaten yolumun üstü ağbi. Yenge de var yanında...” Konuşmanın buraya varmasına bozulduysa da (“Al işte! Nurcan’ın hatırına durmuş önümüzde... Nurcan’ın gönlü olsun, hep Nurcan akıl etsin, en doğrusunu Nurcan bilsin, Nurcan, Nurcan, Nurcan. Hadi git Cengiz’i de getir gittiği yerden, getir de görelim.”) uzatmadı. “Zaten yanlış anlama da, ilk yengeyi gördüm. Sen öyle büzmüşsün kendini...” Bu defa adamı dimdik izlemeye başladı Kasım. Öfke bakışlarından okunsun diye sinirini tüm gücüyle gözlerine yürüttü. Varlığının hiçe sayılması, kendi tersine duyduğu özlemi depreştirmişti; gerçi hiçbir zaman tersi pistir dedikleri türden bir adam olmamıştı ama kendince bir tersi vardı Kasım’ın da. O öyle inatla bakınca, birkaç kere de adam baktı, bir yola bir Kasım’a. Bu bir türlü sabitlenemeyen baş, adamın bir cevap beklediğini gösteriyordu; başını Kasım’dan yana her çevirişinde gözleriyle “Hayırdır ağbi?” diye soruyordu. Fakat Kasım herhangi bir şey söylemedi; cevaba sayılacak ufak bir hareketi olmadı bedeninin. Beriki kendince akıl okuyarak, “Rahat ol ağbi, bırakacağım sizi kazasız belasız gideceğiniz yere,” dedi. Burnundan fih diye ses çıkararak güldü Kasım. Nurcan sevmiyor, “Karga burunlusun zaten, bir de fıhlama,” diyor. İnadına birkaç kere daha fıhlaya fıhlaya güldü Kasım. Tam o ara Cevizli yazısının yanından geçtiler, “Hah!” dedi, “sol, sol, sol!” “Gördüm ağbi, sakin. Zaten bak, anca yürüyoruz.” Duymamışçılığa vurdu Kasım. Aslında böyle dallı budaklı konuşmaları sevmeydi. Zaten bakmış, anca yürüyormuşuz, sakınmış. Ama şimdi adam arabasına almış. E gök de delinmiş. “Sakin,” dedi o da kendi-

ne. Tabelayı sağ taraflarında bırakıp, Cevizli'ye saptıklarında asfaltı da terk etmiş oldular. Altlarında toprak yol, biraz git-ti gitmediler, Nurcan bu defa da, "Sanki Paris," dedi. Kasım, niye ha bire bunu söylediğini bilmiyor Nurcan'ın. Paris'i hiç görmedi. Paris'i de başka bir yeri de – İstanbul'a bile ilk ge-lişi. Yalova'daki mahalleye de Paris diyordu. Bir ara İzmit'te kalmışlardı, yeni evlendiklerinde. O zaman Paris yoktu. Belki bilmiyordu o yıllarda. Adam, dikiz aynasına doğru dike-lip, "Nasıl abla?" diye sordu. "Araba diyorum, çamur içinde kaldı." Nurcan esas lafını sesini alçaltarak Kasım'ın kulağı-na söyledi: "Az temiz bir yer olaydı, şaşardım zaten." Kasım, ensesindeki Nurcan'dan ko-ptu, başını cama yaklaştırdı, gö-ğ'e baktı. Dersin, onları boğmadan ferahlamayacak. Sadece onları da değil, tüm dünyayı. Yağmur bu anda tüm dünya-yı; ayırt etmeden bütün ülkeleri, kentleri, mahalleleri, üze-rinde ne yaşandığına bakmadan sokakların her birini korku-tuyor olmalıydı. Yağmurun böylesine ısrarlı olup da, tek bir yere, şu koca dünyada sadece Kartal-Cevizli hattına yağdığı-na inanmanın imkânı var mıydı? Damlalar gözlerinin önün-de hışımla düşüyorken yere, "Olanaklı değil," diye düşün-dü. Tam emin olabilmeye, bir daha tarttı gökyüzünü. "Yok." Gene arkaya döndü, "Nurcan," dedi, "bir Cevizli mi sanki babam, her yer çamur. Belki Paris bataklığa dönmüştür şim-diye." Elindeki bezle yüzünü silip yine dışarı baktı Nurcan. Kartal'dan beri siliniyor. Cırmalanmış gibi al al çizgiler otu-rmuş yanağına. Adam direksiyona doğru yaylandı, alnını öne yaklaştırdı, Nurcan'a bir şey demeden yoluna devam etti. Zaten çamur da yükselmiş iyice, ağırlaşmış. Tekerleri içine çekiyor sanki, güçbela gidiyorlar. Adam, kavisli bir yol tutu-yor ki tekerler az da olsa rahatlasın.

– Çamuru görüyor musun ağbi, kendi deryasından imkânı yok, kopmaz çamur dediğin. Sen istediğin kadar döndür te-

kerleri, istediğın kadar ivmelendir, gene kurtaramazsın. Lanet bir şeydir.

– Öyle öyle.

Nihayet mahalleye girdiler, Doğan l'i görene kadar da caddeyi bitirdiler. Yolun cephesine dizilmiş binaların hepsinde kadın erkek, genç ihtiyar, çoluk çocuk sanki onları beklermiş gibi camların gerisinde duruyordu, caddenin bir ucundan öbür ucuna. “Çamurun içinden vallahi evran gibi çıktık,” dedi Nurcan, sokağı seyredenlere hak veren bir sesle, “kıvrıla kıvrıla.” “Kahvenin önünde dur kardeş,” dedi Kasım. Durdu. “Sağ olası.” İndiler. Arabanın kışına vurdu Kasım. Dizginsiz ata özensin, kopsun gitsin diye hayal kurdu oracıkta. Ama ne atı ne kopması? Nurcan'ın demesi gibi, tam evrana benzedi gidişi. “Boğuk boğuk tıngırdaması bundanmış meğer,” dedi peşinden, oynak kaportaya bakıp. Nurcan duymadı dediğini; yağmurun sesi kuvvetli, Kasım'ınsa bağırarak kuvveti yok. Hem o bağırsa, öbürü duysa ne olacak? Çevirdi başını yukarı, binaların yüzüne baktı. Mahalle güya güneş parlamış da ışığı vuruyormuş gibi, neredeyse tamamı ellerini siper etmiş. Besbelli ki yağmur yüzünden gördüklerini seçemiyorlar. Kasım da cepheye baktı ama sanki gözünde bir çizici var. Her şey bulanık, titrek. Cepheden ince uzun parçalar gördü; gözündeki çizici binanın ne kadarını gösterdiyse artık. Az sonra diğerleri gibi elini siper etti o da. “Çamurdan ışık mı şavkıyor Kasım, ne kartıyorsun gözlerini?” Diyecek bir şey bulamadı Kasım; gözleri kısık, öylece durdu Nurcan'ın karşısında. O bir şey demeyince, “Eh,” çekti Nurcan, “etraflıca gördün mü? Çamur işte. Haydi, daha ne?” Paçaları, parmak kalınlığında çamurla sıvanmıştı Kasım'ın. Mahallenin gözü önünde yivşik toprağa saplanmıştı. “Tamam babam, tamam,” dedi Kasım. Bu defa biraz bağırıldı ama. Başı hâlâ yukarıda, Doğan l'e yürüdü. Al-

nına, yanaklarına, bıyığına, sakalına yağmur yağıyordu. Şakaklarından yukarı tırmanan bir kellik var. Şimdi o kellikten aşağıya çağlıyordu sular, çenesinden boynuna yol izliyordu. Kasım böyle gysisinin içine, etine doğru islandııkça, çamur bileklerinden yukarı yürüdükçe yağmur korkusu yüreğinde yeniden kıpırdandı. Nurcan'ın söylemesinden değil, duyduğu korku yüzünden başladı yürümeye.

Onlar apartmana doğru hamle edince Doğan l'in sağındaki solundaki binalarda da ani bir hareketlenme oldu, pençerelerin gerisinde duran insanların hepsi birden camlara yapışıp, başlarını Doğan l'e çevirdi. Ne göreceklerse? "İmi timi belirsiz bir kadınla adam gelmiş mahalleye, bakacaklar tabii," dedi Nurcan. Onun da başı yukarı kalkık. Kasım dönüp Nurcan'ın kısalmış ensesine baktı; "Yağmur onun da boynundan içeri akıyordur," diye düşündü. Nurcan, eliyle çantasının askısına tutunmuş, çamurun içinde sipsivri görünüyordu. Uzun bir kadın Nurcan, Kasım'dan boylu. Mahalle iyice bellesin kendini diye daha da sivri, daha da uzun gibiydi o anda. Kasım'ın da bir elinde ufak bir çanta vardı. Nurcan yağmurdan korkmadan dimdik yürürken onun bükülmüş bedeninin görüntüsü, mahalleden önce kendi aklına kazındı; isyan edesi geldi yaşadığı güne. Bu görüntüyü hem kendinin hem mahallenin aklından silmek için atıldı; bir yandan yürürken, diğer yandan çantayı işaret etti: "İçindekiler ıslanacak, haydi."

Birbirlerine haydisene diye diye Doğan l'den içeri girdiklerinde yağmurun sesi büsbütün değil de, bağışmadan anlaşacakları kadar dışarıda kaldı. Nefes nefese birinci kata çıktılar. İki kapı var. Birinin yanındaki isimlikte A. Arslan yazıyor. Diğerinin önünde başı yazmalı, ağırlığını göbeğine vermiş ihtiyar bir kadın, geleni geçeni gözetlemeye alışkın gözleriyle yeni gelenlere bakıyor. Nurcan'a dönüp, "Bu," dedi Kasım, ihtiyarı umursamadı. Önünde durduğu kapıyı eli-

nin tersiyle şöyle hafiften iki-üç kez tık tıkladı. Baktı, kapı aralık. Bekledi biraz. Az sonra ardına kadar açıldı kapı. “Ben Kasım. Mustafa Dayı geleceğimi söylemiştir, boyacı Kasım. Şu Doğan 2 yok mu sizin, orada çalışmaya geldim. Feribottan ineli oluyor ama araba bulamadım. Akşam çöktü çökecek babam... Su içinde kaldık, bak... Başımızı sokabilsek artık şu eve...” Kapıyı açan adamın gamzeleri vardı. Ağzında bir şey çiğniyordu. “Hoş geldiniz. Adnan.” Adnan derken elini göğsünün üstüne koydu. A., Adnan’mış. Adnan kapının kolunu bırakmadan bir adım arkaya yaylandı, duvara asılı anahtarı alıp verdi. “Mustafa Dayı’nın nesi oluyor sun ağbi?” O sırada karısı geldi kapıya. Elinde yemek tepsi si vardı. “Çok şükür,” diye geçirdi içinden Kasım. “Dolabın fişini taktım akşamdan,” dedi kadın. Nurcan tepsiyi alırken Adnan da üst katı işaret etti. Sonra da havadaki elini başına değdirdi, hadi eyvallah manasında. Tam kapıyı örtecekken ağzındakini yutacak kadar duralayıp, “Ben Doğan Bey’le konuşup sana haber veririm ağbi,” dedi. Bakışları teyzeye kaydı. “Esmer Teyze, nasılsın?” Kasım’ı uğurlayan eliyle ihtiyarı da uğurladıktan sonra içeri girdi Adnan. Nurcan tepsiyi karnına dayamış, sahanlıktaki küçük pencereye bakıyordu. Yağmura çocuk sesi karışmış, binanın içine bir de çocukların bağırışları sızmaya başlamıştı.

- Perperişan oldum Nurcan, de hadi.
- Bir sen perişansın!

Evde üç-beş parça eşya vardı. Döşemesinin iplikleri atmış eski bir divan, büyükçe bir yemek masası. Mutfaktan Nurcan’ın çağırın sesi, “Ellerini yıka gel,” diyordu. Banyoya gitti Kasım. Çoraplarını, pantolonunu çıkardı. Ellerini yıkadı. Üstünde bir don, içeri geçip az önce elinde olan çantayı açtı. Yukarıda Nurcan’ın elbiseleri, altta onunkiler. Bir-iki parça

bir şey bulayım derken her şeyi boşalttı. Nurcan görse kızar diye hızlı hızlı çıkarıp, hızlı hızlı koydu katları yerine. Giyinip mutfağa geçti. Buzdolabının üstündeki çift çalar teybi görünce sevindi.

- Yemek yaparken dinlersin Nurcan.
- Çantayı niye kapı ağzında bıraktın?

Kasım çantayı kapının ağzından alıp salonun ağzına bıraktı. Çantanın üstünden atlayıp az evvel mahallelinin onları izlediği pencerelerden tarafa yürüdü. Alnını cama dayadı. Öylece yağmura bakıyordu ki birden titremeye başladı alını. Sokaktan kamyon geçince zangırdar camlar diye yola döndü, kamyon mu geçiyor, yok, kamyon mamyon geçmiyor. “Zaten balçık her yer, geçse kaç yazar,” diye çıkıştı kendine. Baktı, Nurcan. Balkon kapısının kolunu kavramış, sarsıyor ileri geri. “Yerler battı. Merdivenleri de silmek lazım. Çoluk çocuk kayar, düşer. Laf da kaldırmaz başım,” diye söyleniyorken kilidi döndürüp kapıyı dışarı doğru itti. Geri gelir diye beklediler ama kapı ardınca açık, durdu öyle. Kasım, işaret parmağını havaya kaldırarak Nurcan’ın kocası sesiyle konuştu. “Nurcan,” dedi, “sonra silersin.” Ne diyorsun adam sen gibisine, başının üstünden baktı Kasım’a Nurcan.

- Bak, kadın sağ olsun yemek de verdi, mutfağa geçip yiyelim, ha?
- Kasım, böceklenmiş bulgur muyuz biz, ne yapıştın bana! Git ye yemeğini.

“Bu kadınla ne yapacağım bilmiyorum,” diye düşündü Kasım, “Cengiz’in olayından sonra dizginlemek mümkün değil.”

Kasım'la Nurcan'ın Doğan I'e çamur içinde geldikleri o yağmurlu gün, Esmer Teyze kapıda durmuş, anaları azarladıkça, "Günahdır, çıkışmayın çocuklara!" diye bağıyordu. Çocuklar, apartmana giren adamla kadını karşılamak için açılan kapılardan dışarı fırlayıp birinci kat sahanlığında ki küçük pencereden bahçe duvarına geçmiş, duvarın incecik hattında kollarını iki yana açarak çığırışlarla yürüdüktan sonra birer ikişer aşağıya, az önce Kasım'la Nurcan'ın geçtiği koridora atlamış, nasıl olduysa olmuş, sadece Doğan I'dekiler değil, mahalledeki tüm çocuklar dakikalar içinde çamura bulanmıştı. En küçüklerinden biri yağmurdan ve çığırışlardan korkup içeri kaçınca, kendininki olsun olmasın, apartmanın bütün anaları terlik sallamaya başlamıştı. Elini vurma, ayağını basma, yaslanma, sürtünme, değme diye peş peşe gelen lafların arasında, "N'apsın çocuk, uçsun mu? Bak diyorum, bu çocuklar zavallıdır, bu çocuklara yazıktır," deyip kızan Esmer Teyze'nin sesi duyuldu. Üst katlardan biri, aşağıyı kınadı: "En çok sen söyleniyorsun merdivenler kirlenince ama Esmer Teyze." Esmer Teyze karşısında duran kadınla adama göz kırıp yukarıdakini yalanladı. Bu sırada ağlayacakmış gibi buruşturdu yüzünü. Konuşmasında da aynı ağlamaklı hâl vardı. "Kızım kızım bacaklarım hasta, bacaklarım tutmuyor. Ben nasıl inip çıkarım bu merdivenleri? Ne merdivenden haberim var ne çamurdan. Hiç sokakta gördün sen beni? Yalan konuşma, ayıptır." Sonra birden olağan haline döndü yüzü, elini ağzına götürüp sus işareti yaptı, "Bu üstteki var ya bu üstteki, lanet lanet," dedi. Gözlerini Nurcan'a dikti. "Çocuğun yok mu?" Nurcan başını çevirip sahanlıktaki pencereye bakınca da, "Çocuksuz kadın erkek gibi olur," dedi. Apartmanda, kapanan kapıların sesleriyle içeri kaçan küçüğün anasının azarı yankılandı. Kasım, kapının aralığından ihtiyarın şişmanlıktan mı yaşlılıktan mı bilinmez, gövdesini sağa sola yatırarak zorla güçle yürüdü-

günü gördü. Yaklaştı; “Teyze örteyim mi kapıyı?” diye sormaya ağzını açtı, son anda vazgeçti. Nurcan’la birlikte merdiveni tırmanmaya başladı.

Teyze, yaylana yaylana attığı ahenkli adımlar sayesinde salonu aşmış, balkon kapısına varmıştı. Havalara ısınır ısınmaz balkona taşınan, dünyayla balkonundan temas kuran Esmer Teyze için dışarıdaki yaşam sanki balkonunun uzantısıydı. Böyle yağmurlu günleri o yüzden hiç sevmezdi. Şimdi bir eliyle kolu kavramış, özlemlerle balkon kapısının önünde dururken göğe değil, yere bakıyordu. Gider tıkanmış, su birikmişti. “Kasım’ı çağırayım,” dedi, sanki çoktandır tanıyormuş gibi. İnsanlarla konuşmak, onların hayatlarına girmek, onun için bir çakımlık olaydı. Eh, Kasım’ı da çoktandır tanıyor olmasına gerek yoktu.

Nurcan’la Kasım eve girmelerinden az sonra, kapıyı aşağıdan gelen telaşlı bir Kasıııııı! Kasııııııı! sesine dönüp açtılar.

– Bana mı sesleniyorsun teyze?

– Sana sesleniyorum ya kime sesleniyorum? Bir gün de teyzeye faydanız olsun! Gel de şu balkona bak, na dizime kadar su var.

Kasım ellerini dua eder gibi iki yana açtı.

– Balkon çökecek Kasım, diyorum demiyorum anlamıyosun. Çabuk çabuk!

Kasım, yorulduklarını oturunca anladığı bacaklarıyla indi merdiveni. Kapıda bekler bulduğu Esmer Teyze suratını düşürüp, “Sen de bunlara benzedin,” diye yakındı, “peh!” Kasım, nereden bildiğini düşünmeden, “İhtiyarın her zaman ki huyudur, aldırma,” diyerek kendini teselli etti. Yüreğinin-